

Mieko Kawakami

VSA MOJA POLETJA

prevedla

Nina Habjan Villarreal in Domen Kavčič

I. del Poletje 2008

prevedla Nina Habjan Villarreal

1. SI REVEN?

Če bi rad o nekom izvedel, v kakšni revščini je odraščal, ga moraš samo vprašati, koliko oken je imel njegov dom. Sploh ni pomembno, kaj je jedel in kako je bil oblečen. Če hočeš točno vedeti, kako reven je bil, ga samo vprašaj po oknih. Ja, revščina se meri z okni. Dejstvo, da ni imel nobenega okna ali da jih je imel zelo malo, ti pove, kako reven je bil.

Ko sem enkrat to omenila neki puncici, mi je ugovarjala, da to ne more biti res. Oporekala mi je nekako v smislu: »Kaj pa, če ima nekdo samo eno okno, pa je to eno od tistih ogromnih oken, ki gledajo na vrt. Za hišo s krasnim ogromnim oknom že ne moreš reč, da je revna, a ne?«

Ampak če vprašaš mene, tako razmišljajo samo tisti, ki revščine ne poznajo. Okno, ki gleda na vrt. Ogromno okno. Mislim, kaj sploh je vrt? Kakšno sploh je *krasno* okno?

Reveži še pomislijo ne na ogromno, na krasno okno – taka zanje ne obstajajo. Zanje so okna tisto, kar se skriva za natlačenimi regali ali cenenimi omaričami, tiste vedno zaprte ploskve iz počrnelega stekla, ki jih nikoli ne opaziš. Ali pa tisti umazani kvadratni okvirji zraven ventilatorja v kuhinji, vsi zamaščeni, za katere ne veš, če se sploh odpirajo.

Revščino poznajo in o njej zares lahko govorijo samo tisti, ki so jo sami izkusili. Tisti, ki so revni danes, in tisti, ki so bili revni v preteklosti. Jaz spadam v obe kategoriji: revna sem bila že ob rojstvu in revna ostajam še danes.

Verjetno mi je to prišlo na misel zaradi punčke, ki mi je sedela nasproti. Vlak linije Yamanote kljub poletnim počitnicam ni bil tako poln, kot sem pričakovala. Ljudje so gledali v svoje telefone ali brali, vsi so tiho sedeli na svojih sedežih.

Na eni strani punčke, ki bi bila po videzu sodeč lahko stara osem ali pa tudi deset let, je sedel mlajši fant s športno torbo ob nogah. Na njeni drugi strani dve puncici z enakima trakoma za lase s črno mašno. Zdelo se je, kot da je punčka čisto sama.

Njena polt je bila temna in njeno telo koščeno. Zaradi porjavelosti so ji okrogli beli lišaji še bolj izstopali. Noge, ki so molele iz sivega hlačnega krila, niso bile dosti debelejšje od njenih rok, ki so se iztezale iz svetlo modre majice brez rokavov. Ob opazovanju njenih tesno stisnjenih ustnic, togih ramen in povsem napetega obraza sem se naenkrat spomnila nase, ko sem bila še majhna. In tako mi je v misli na lepem priplavala beseda revščina.

Strmela sem v njeno majico, v njene superge, ki so bile nekoč verjetno bele, a so zaradi vseh madežev postale neprepoznave barve. Zaskrbelo me je, kaj bi naredila, če bi punčka nenadoma odprla usta in pokazala povsem gnile zobe. Dobro sem si jo ogledala in ugotovila, da pri sebi nima čisto ničesar. Ne nahrbtni-

ka, ne torbe, ne denarnice. Ima karto za vlak in denar spravljen kar v žepu? Kaj punčke njenih let običajno sploh vzamejo s sabo na vlak? Nisem vedela, a me je misel, da nima pri sebi čisto ničesar, vznemirila.

Medtem ko sem jo gledala, me je naenkrat prešinilo, da bi morala vstati s svojega sedeža, stopiti k njej in ji nekaj reči. Karkoli. Kaj skrivnega, podobnega ti-stemu, kar si kot otrok napisal v vogal svojega blok-ca čisto na majhno, da ni mogel prebrati nihče drug. Ampak kaj? Naj jo vprašam o njenih laseh, ki so bili že na pogled štrenasti? O njih bi imela gotovo veliko povedati. *Ko zapiha veter, ne zaplapolajo, a ne? In ne skrbi glede belih lis, ker bojo izginile, ko odraseš.* Ali pa mogoče kar o oknih? *Pri nas doma nismo imeli okna, skozi katerega bi se videlo ven. Ga imate pri vas?*

Pogledala sem na uro: točno poldne. Vlak je nada-ljeval pot skozi največjo vročino poletja, ki ni popu-stila niti za trenutek. Pridušen glas nam je sporočil, da je naslednja postaja Kanda. Na postaji so se vrata z glasnim vzdihom odprla. Še isti trenutek se je v vagon primajal starec, popolnoma pijan, čeprav je bila ura šele dvanajst. Nekaj potnikov je v trenutku instinktiv-no umaknilo pogled, mladenič nasproti je tiho zago-drnjal. Pijančeva razmršena siva brada, ki je izgleda-la kot razrahljana žična gobica, je segala do prsnega koša njegovih ponošenih delovnih oblačil. V eni roki je imel zmečkano plastično vrečko iz trgovine, med-tem ko je skušal z drugo prijeti zanko in majajoč se loviti ravnotežje. Vrata so se zaprla in vlak je speljal. Ko sem pogledala predse, punčke ni bilo več.

Prispela sem na tokijski glavni kolodvor, izstopila, potem pa v postajni avli nehote obstala: gneča je bila neverjetna. Nisem si mogla predstavljati, od kod so prišli in kam grejo vsi ti ljudje. Vse skupaj se mi je zdelo kot nekakšna čudna tekma. Občutek sem imela, da mi bo vsak trenutek nekdo povedal, da sem edina, ki ne pozna pravil igre, in stisnilo me je pri srcu. Močno sem oklenila ročaj platnene vrečke in globoko zavzdihnila.

V Tokio sem prvič prišla pred desetimi leti. Bilo je poletje tik po mojem dvajsetem rojstnem dnevu in tako kot danes mi je tudi tisti poletni dan pot tekel po telesu, če sem se še tolikokrat obrisala.

V neverjetno velik in trpežen nahrbtnik (uporabljam ga še danes), ki sem ga v višji srednji šoli po dolgem odločanju kupila v trgovini z rabljeno robo, sem dala stvari, ki se jih ponavadi ob selitvi pošlje po pošti kot del prtljage. Kot nekakšne amulete za srečo sem vanj zložila deset knjig meni pomembnih avtorjev, od katerih se nisem želela ločiti niti za trenutek. Oprtana z nahrbtnikom sem prišla v Tokio.

Minilo je deset let in zdaj je bilo leto 2008. Če sem se vprašala, ali pri svojih tridesetih živim v taki sedanjosti, kot sem si jo predstavljala pri dvajsetih, sem si morala priznati, da ji najverjetneje ni niti približno podobna. Še vedno ni bilo nikogar, ki bi bral moja besedila; obskuren blog, na katerem sem vsake toliko kaj objavila, je imel tudi na najboljši dan komaj kaj bralcev. Poleg tega še vedno nisem izdala nobene knjige. Tudi prijateljev skoraj nisem imela. Stanovala sem v istem bloku z vegasto streho, oluščeniimi zidovi in premočnim popoldanskim soncem, še vedno ži-

vela od slabo plačanega dela (mesečno sem zaslužila malo več kot sto tisoč jenov) in še vedno sem pisala in pisala, kljub temu, da nisem vedela, če ima vse skupaj sploh še kakšen smisel. Živela sem življenje knjig na polici stare knjigarne, zaprašenih, leta in leta nedotaknjenih, in edino, kar se je zame v teh letih spremenilo, je bilo to, da sem postala utrujena.

Pogledala sem na uro: četrť čez dvanajst. Nazadnje sem na dogovorjeno mesto prišla petnajst minut prezgodaj. Naslonila sem se na hladen debel kamnit steber ter opazovala prihajajoče in odhajajoče ljudi. Potopljena v neštete glasove in najrazličnejše zvoke sem gledala, kako od moje desne proti levi hiti velika družina z ogromno prtljage. Naslednja je šla mimo mama z otrokom; okoli zadnjice malega fantka, ki ga je mama močno stiskala za roko, je nihala termovka, gotovo prevelika zanj. Nekje je vreščal dojenček. Fant in punca, oba naličena, sta brzela mimo s širokim nasmehom na obrazu.

Iz vrečke sem vzela mobilni telefon in preverila, če mi je Makiko slučajno poslala sporočilo ali me poklicala. Če mi ni sporočila drugače, je pomenilo, da sta se s hčerko ob dogovorjeni uri vkrcali na hitri vlak v Osa-ki in bosta čez pet minut v Tokiu. Zmenile smo se, da se dobimo na severnem izhodu linije podzemne železnice Marunouchi. Čeprav sem jima vnaprej poslala zemljevid postaje, sem naenkrat postala nemirna, zato sem spet preverila datum. Dvajseti avgust. *Vse je tako, kot mora biti. Zmenjene smo za danes, dvajsetega avgusta, ob pol enih na severnem izhodu linije Marunouchi.*

Zakaj je beseda jajčece pomanjševalnica besede jajce? Odgovor je, da zato, ker je tudi beseda semenčica pomanjšana oblika besede seme, in so oba izraza želeli poenotiti. To je moje največje odkritje danes. Večkrat sem šla v šolsko knjižnico, ampak je izposoja knjig preveč zakomplicirana in poleg tega jih imajo res malo in prostor je majhen in temen in kdaj mi drugi kukajo v knjige, zato jih moram skrivat. Zadnje čase sem zato začela hodit v pravo knjižnico. Tam sem lahko na računalniku. Poleg tega je šola res bedna. In neumna. Več stvari je neumnih. Tudi to, da napišeš, da je nekaj neumno, je samo po sebi neumno, ampak medtem ko se vsaj šolske stvari dogajajo same od sebe, se stvari doma ne premikajo nikamor. Gre za čisto drugačne realnosti. Če imaš kuli in papir, lahko pišeš kjerkoli in karkoli ti pade na pamet. In še zastonj je. To je zakon. Da izraziš svoj gnus, lahko rečeš fuj ali bljak, in meni je bolj všeč beseda fuj, zato bom vadila besedo fuj. Fuj, fuj.

Midoriko

Makiko, ki je ta dan prihajala iz Osake, je moja starejša sestra. Stara je devetintrideset let, devet let več od mene. Ima hčer z imenom Midoriko, ki bo kmalu dopolnila dvanajst let. Makiko jo je rodila pri sedemindvajsetih in jo vzgaja sama.

Po dopolnjenem osemnajstem letu sem nekaj let živela skupaj z Makiko in takrat pravkar rojeno Midoriko v stanovanju v Osaki. Makiko se je s svojim možem razšla, še preden se je rodila Midoriko. K njima sem se vselila, ker je bila Makiko na tesnem z

denarjem in je bilo veliko bolj praktično, če živimo skupaj, kot pa da ju skoraj vsak dan obiskujem. Koli-
kor vem, Midoriko ni nikoli spoznala svojega očeta,
ne takrat in ne kdaj pozneje. Odraščala je, ne da bi
vedela karkoli o njem.

Še vedno ne vem natančno, zakaj se je Makiko raz-
šla z možem. Spomnim se, da sva takrat veliko govo-
rili o njeni ločitvi in bivšem možu, in spomnim se,
da sem si mislila, da je situacija res slaba, ampak ne
morem se spomniti nobene podrobnosti in ne vem,
kaj sem slišala, da sem si ustvarila tako mnenje. Njen
mož se je rodil in odraščal v Tokiu, v Osako pa se je
priselil zaradi službe. Če me spomin ne vara, je Ma-
kiko zanosila kmalu zatem, ko sta se spoznala. Spo-
mnim se samo, da je Makiko naslavljal z »draga«, v
knjižnem jeziku, ki ga takrat v Osaki nisem slišala iz
ust nikogar drugega.

Z Makiko sva odraščali z očetom in mamom v dru-
gem nadstropju manjšega bloka.

Majhno stanovanje je bilo razdeljeno na dva dela,
na deset in sedem kvadratnih metrov. V pritličju naše
stavbe je bil lokal. Stala je v pristaniški četrti in do
morja si imel samo nekaj minut. Nenehno sem opazo-
vala gmote črnih valov svinčenega morja in poslušala
njihovo besnenje, ko so se razbijali ob sivem valobra-
nu. Naša četrt, v kateri si lahko vedno, kjerkoli si bil,
v zraku čutil slano vlago morja in zaznal prisotnost
njegovih divjih valov, je bila ponoči ves čas polna gla-
snih pijancev. Čepeli so ob cestah in v sencah hiš. Tudi
glasno kričanje in pretepi niso bili nič nenavadnega in
večkrat se je zgodilo, da je predme priletel bicikel, ki so

jih metali naokrog. Bilo je tudi veliko potepuških psov z mladiči, in ko so ti odrasli, so imeli vsepovsod svoje mladiče. V tej četrti sem živela samo nekaj let, dokler ni enkrat, ko sem ravno začela hoditi v osnovno šolo, oče izginil. Takrat smo se z mamo in Makiko preselile k babici, ki je živela v občinskem stanovanju.

Čeprav sem z očetom živela samo prvih sedem let življenja, sem že kot otrok vedela, kako majhne rasti je. Bil je kot kakšen osnovnošolec.

Brezposeln je prespal večino svojega življenja, dneve in noči. Babi Komi, moja babica po mamini strani, ga je sovražila, ker je samo poglobljajal težave moje mame, in ga na skrivaj klicala voluhar. Vedno si ga lahko našel na futonu v kotu sobe, oblečenega v umazano majico brez rokavov in dolge gate, zabljenega v stalno prižgan teve. Ob vzglavju je imel prazno pločevinko, ki jo je uporabljal namesto pepelnika, in kup rumenega tiska. Soba je bila vedno polna cigaretnega dima. Gibanje mu je bilo tako nadležno, da je namesto premikanja glave uporabljal majhno ogledalce in me po potrebi opazoval v njem. Ko je bil dobre volje, se je kdaj tudi pohecal, a ponavadi ni bil preveč zgovoren. Ne spomnim se niti, da bi se kdaj igral z mano ali me kam peljal. Ne glede na to, ali je spal ali buljil v televizor, je lahko v trenutku postal slabe volje in se nenadoma začel dreti na nas. Včasih se je napil in v napadu besa pretepel mamo. Ko se je zgodilo kaj takega, si je vedno izmislil nek dodaten razlog, da je lahko pretepel še Makiko in mene, zato smo se ga vse tri na smrt bale.

Ko pa sem enkrat prišla iz šole, očeta ni bilo več.

V temni sobici, enaki kot vedno, je kup umazanega perila še zmeraj čakal na pranje. Obenem pa je bilo vse drugače, zdaj ko v njej ni bilo očeta. Globoko sem vdihnila in stopila na sredo sobe. Nato sem poskusila govoriti. Najprej sem spregovorila potihoma, kot da bi preverjala, česa je zmožno moje grlo, potem pa so mi iz dna trebuha izbruhnile besede brez pomena, ki sem se jih domislila v tistem trenutku. *Nikogar ni. Nobeden mi ne bo nič rekel.* Potem sem začela na različne načine premikati svoje telo. Manj ko sem razmišljala in bolj ko sem se sproščeno gibala, lažje je postajalo moje telo in preveval me je občutek moči, ki je prihajal iz neke globoke točke v meni. Televizor, ves prašen, kuhinjsko korito, polno umazane posode. Vrata omarice, polepljena z nalepkami, in zareze v stebri, s katerimi smo označevali višino. Vse te stvari, ki sem jih gledala vsak dan, so se zdaj skoraj bleščale, kot da bi bile posute s čarobnim prahom.

Takoj zatem me je prevzela tesnoba, saj sem vedela, da bo ta občutek trajal le trenutek, potem pa se bo življenje spet vrnilo v vsakdanje tirnice. Oče je imel verjetno enega od svojih redkih opravkov, a bo kmalu spet doma. Šolsko torbo sem odložila na tla, se kot vedno usedla v kot sobe in vzdihnila.

Ampak oče se ni vrnil. Ne naslednji dan in ne dan zatem. Čez nekaj časa so se na vratih začeli pojavljati neki moški, ki jih je mama vsakič odgnala. Če smo se pretvarjale, da nas ni doma, smo naslednji dan pred vhodnimi vrati velikokrat našle cigaretne ogorke. Potem ko so se te epizode začele ponavljati in je minil cel mesec, očeta pa še vedno ni bilo domov, je mama nekega dne očetov do takrat nedotaknjen futon dobesedno

zvlekla iz sobe in ga porinila v banjo, ki je nismo uporabile niti enkrat, saj električni bojler ni deloval. V tem plešnivem in majhnem prostoru je očetov futon, prepojen z njegovim potom in cigaretnim dimom, poln mastnih odtisov njegove kože, izgledal nagravžno rumenkasto. Mama je najprej nekaj trenutkov samo strmela vanj, potem pa ga z vso močjo enkrat samkrat jezno brcnila. Ko je minil še mesec dni, naju je z Makiko zbudila sredi noči. »Vstanta, vstanta!« naju je tresla, dokler se nisva čisto prebudili, in na njenem obrazu sva lahko kljub temi razbrali, da ne ve več, kaj naj naredi. Poklicale smo si taksi in za vedno pobegnile od doma.

Zakaj smo morale pobegniti? Kam točno smo bežale sredi noči? Nisem razumela ne smisla našega početja in ne razloga zanj. Čez nekaj časa sem poskusila o tem govoriti z mamo, a je oče med nami postal nekakšna tabu tema in od nje nikoli nisem dobila jasnega odgovora. Tisto noč se mi je zdelo, kot da celo večnost drvimo skozi temo, prav na drugi konec sveta; pa smo prišle samo na drugi konec mesta. Opravile smo pot, ki z vlakom ne vzame niti eno uro, in prispele do hiše moje ljube babi Komi.

V avtu mi je postalo slabo, zato sem bruhala v mamino kozmetično torbico, ki jo je prej spraznila. Iz mojega želodca ni prišlo nič konkretnega. Kiselkasto slino, ki mi je visela iz ust, sem obrisala z robčkom, mama pa me je nežno božala po hrbtu. Medtem sem ves čas razmišljala o svoji šolski torbi. V njej so bili učbeniki, ki sem jih rabila po torkovem urniku. Zvezki. Nalepke. Na dno torbe sem položila skicirko z dokončano risbo gradu, ki sem jo risala več dni in

jo zaključila ravno prejšnji večer. V stranski žep sem vtaknila orglice. Vrečka za kosilo je visela ob strani. Tam je bila še nova puščica z mojimi najljubšimi svinčniki, flomastri, dišečimi kroglicami in radirkami. In bejzbolska čepica. Svojo torbo sem imela rada; pred spanjem sem si jo vedno položila ob vzglavje. In ko sem jo nosila, sem vedno močno oklepala njene naramnice. Ves čas sem pazila nanjo. Ta torba je bila kot moja soba, ki sem jo lahko imela vedno pri sebi.

Ampak zdaj sem vse to pustila za sabo. Prav tako kot moje ljube bele superge, punčke, knjige in čajne skodelice. Doma smo pustile čisto vse in pobegnile v temno noč. Pomislila sem, da se v tisto stanovanje verjetno ne bom nikoli več vrnila. Nikoli več si ne bom na hrbet nadela svoje torbe, nikoli več ne bom na svoje mesto v kotu tiste nizke mizice položila svoje puščice, odprla zvezka in vadila pisanja. Tudi svinčnika ne bom več šilila kot do zdaj, niti ne bom več brala knjig, naslonjena na tisto grobo steno – nič od tega ne bom več počela. Ko sem razmišljala o tem, sem se nenadoma počutila zelo čudno. Postala sem čisto zmedena, kot da bi mi otrpnili možgani. Iz rok in nog mi je pošla vsa moč. Začela sem se celo spraševati, če sem to sploh še jaz. Prejšnja jaz je namreč vsako jutro vstala, odšla v šolo in mislila, da bo še naprej preživljala dan enak dnevu. Ni si mogla niti predstavljati, da bo zvečer zaprla oči, nekaj ur kasneje pa pustila vse za sabo ter se z mamó in Makiko v taksiju odpeljala v noč, ne da bi se še kdaj vrnila.

Ko sem skozi okno opazovala temno noč, ki je bežala pred mojimi očmi, se mi je nenadoma zazdelo, kot da je prejšnja jaz še vedno v postelji, ne da bi karkoli vedela.

Kaj bo naredila, ko se bo zjutraj zbudila in opazila, da me ni več? Ob tej misli me je obšla tesnoba, zato sem se z ramo močno stisnila ob Makikino roko. Postajala sem vedno bolj zaspana. Skozi zapirajoče se veke sem še razbirala zeleno svetlikanje taksimetra; dlje ko smo bile od doma, večja je bila številka na displeju.

Skupno življenje nas štirih z babico, ki se je začelo z našim nenadnim pobegom sredi noči, ni trajalo dolgo. Babi Komi je umrla, ko sem imela petnajst let. Mama je umrla že dve leti prej, pri mojih trinajstih.

Z Makiko sva naenkrat ostali popolnoma sami. Pomagali sva si z babičinimi osemdeset tisoč jeni, ki sva jih našli v zadnjem delu družinskega oltarčka. Da sva preživeli, sva morali garati vsak dan. Let, ko sem hodila v nižjo srednjo šolo in so mami odkrili raka na dojki, se ne spomnim prav dosti. Ne spomnim se tudi praktično ničesar iz svojih višjesrednješolskih let, ko je za pljučnim rakom zbolela še babica. Bila sem preveč zaposlena z delom.

Med redkimi spomini, ki so mi ostali, so tisti na dneve v nižji srednji šoli, ko sem v tovarni, kjer sem delala med dolgimi pomladnimi, poletnimi in zimskimi počitnicami, lagala o svoji starosti. Spomnim se kabla spajkalnika, ki je visel s stropa, prasketajočega iskrenja in ogromnega kupa kartonastih škatel. Še najbolj pa lokalov, v katere sem zahajala že kot osnovnošolka. Majhnega bara, katerega lastnica je bila mamina prijateljica. Mama je čez dan opravljala različna dela, zvečer pa je vedno delala v baru. Najprej je tam kot pomivalka posode začela delati Makiko, ki je bila takrat v višji srednji šoli, nato pa še jaz kot pomočnica v kuhinji. Med

pripravo alkoholnih pijač in prigrizkov sem opazovala opite goste in mamo, ki se je morala ukvarjati z njimi. Makiko, ki je ob pomivanju posode v baru istočasno delala tudi v gostilnici z mesom na žaru, je s svojim neprekosljivim trudom kljub nizki urni postavki (okoli šeststo jenov) konec meseca domov prinašala tudi do sto dvajset tisočakov; njen zaslužek je veljal skoraj za legendarnega. Po maturi so jo v nekaj letih tudi redno zaposlili in tam je ostala, vse dokler ni gostilnica propadla. Zatem je zanosila, rodila Midoriko in opravljala več slabo plačanih del. Pri devetintridesetih je še vedno petkrat na teden delala v lokalni. Njeno življenje se ni dosti razlikovalo od življenja najine mame samohranilke, ki je od garanja zbolela in umrla.

Čeprav bilo že deset minut čez dogovorjeno uro, se Makiko z Midoriko še vedno ni pojavila. Klicala sem jo, a se ni oglasila, tudi nobenega sporočila mi ni poslala. Sta se mogoče izgubili? V trenutku, ko sem se odločila, da počakam še pet minut, preden jo spet pokličem, je na mojem telefonu zazvenelo sporočilo.

Ne veva, na kateri izhod morava, čakava te kar na peronu.

Na elektronskem voznom redu sem preverila številko vlaka, s katerim naj bi prišli, kupila karto za vstop na postajo in se napotila proti peronom. S tekočimi stopnicami sem se povzpela na površje, kjer me je takoj zadela avgustovska vročina, ki je bila kot parna kopel, in že sem bila vsa potna. Ko sem si utirala pot mimo

ljudi, ki so čakali na prihod naslednjega vlaka in stali pred lokali na peronu, sem ju opazila na klopci ob tretjem vagonu.

»Oo! Končno se spet vidimo!«

Makiko me je pozdravila z veselim smehom in še mene spravila v smeh. Ozrla sem se k Midoriko, ki je sedela zraven nje, in opazila, da je skoraj dvakrat večja od takrat, ko sem jo videla nazadnje.

»Uau, Midoriko, kakšne noge!« sem vzkliknila.

Lase je imela tesno spete v visok čop. Oblečena je bila v navadno temno modro majico z okroglim ovratnikom in kratke hlače. Njene noge, ki so molele iz hlač, so izgledale nenavadno dolge – verjetno tudi zato, ker je sedela sključeno. Plosknila sem jo po kolenu. V zadregi me je pogledala, takrat pa je vskočila Makiko. »Noro, a ne, si presenečena, kako velika je že, a ne?« Midorikin obraz je v hipu prešinila slaba volja; obrnila se je stran in objela nahrbtnik, ki ga je imela ob sebi. Makiko me je obupano pogledala, rahlo zmajujoč z glavo, češ, o tem ti govorim, in skomignila.

Od takrat, ko je Midoriko nehala govoriti s svojo mamo, je minevalo pol leta.

Zakaj, Makiko ni vedela. Baje ji je kar naenkrat nehala odgovarjati. Na začetku jo je skrbelo, da mogoče nima kakšne psihološke motnje, ampak še vedno je imela zdrav tek, redno je hodila v šolo, s prijatelji in učitelji pa je govorila tako kot prej – njeno življenje je bilo čisto običajno. Edina sprememba je bila, da doma ni hotela govoriti s svojo mamo, zato je morala biti to njena zavestna odločitev. Makiko je skušala na različ-

ne načine izvedeti, zakaj se tako obnaša, a je Midoriko trmasto vztrajala in se ni odzivala.

»Zdaj komunicirava samo še pisno, s kulijem,« mi je nedolgo zatem, ko je Midoriko nehala govoriti z njo, Makiko med vzdihmi razložila po telefonu.

»Kako to misliš, s kulijem?«

»Ja s kulijem, piševa si. Ne govoriva. Mislim, jaz govorim – ona pa piše. Ne govori, sploh. Že skoraj en mesec,« je odgovorila Makiko.

»En mesec, to je kar dolgo.«

»Mogoče, ja.«

»Kar je, no.«

»Na začetku sem jo stalno spraševala, kaj ji je, ampak ni nič pomagalo. Mogoče ima kakšen razlog za to, ampak mi ga ne pove, ne glede na to, kolikokrat jo vprašam. Ne govori z mano. Nima smisla, da se jezim, čeprav mi je težko, vem pa, da z drugimi govori normalno. Razmišljala sem, da je mogoče v obdobju, ko za vse krivi starše. Ampak ne more trajat tako dolgo, no. Mah, bo že, bo že, vse bo okej.«

Na drugi strani sem zaslišala njen smeh, poln upanja. Od tega je bilo že pol leta, a se je zdelo, da se njun odnos ni premaknil z mrtve točke.

Zgleda, da je večina sošolk že dobila menstruacijo, zato smo danes pri uri zdravstvene vzgoje govorili o njenem poteku. Kaj se zgodi v naših telesih, da začnemo krvavet, kaj so vložki. Pokazali so nam tudi sliko ogromne matrice, ki jo imamo v sebi vse punce. Opazila sem, da se v zadnjem času, ko gremo skupaj na stranišče, vse punce z menstruacijo postavijo v krog in govorijo o stvareh, za

katere vejo, da jih razumejo samo one. V majhno torbico skrijejo vložek, in ko jih katera vpraša, kaj imajo notri, odgovorijo nekaj v smislu, da je to skrivnost. Šepetajo o stvarih, ki jih razumejo samo one, ampak vse, kar govorijo, različno slišimo tudi vse ostale. Seveda je še nekaj drugih punc, ki se jim še ni začela, ampak med mojimi dobrimi prijateljicami mislim, da sem jaz edina.

Zanima me, kakšen občutek je, ko dobiš menstruacijo. Slišala sem, da te boli trebuh, ampak a ni še hujše to, da to baje traja več desetletij? Je to sploh možno? Slišala sem, da jo je tudi Junchan že dobila, no, to mi je povedala sama, ampak kako pa punce iz tistega skrivnega menstruacijskega kroga vejo, da je jaz še nimam? Mislim, saj ne hodiš okrog in govoriš vsem »pršla je!« in tudi ne greš z malo torbico na stranišče tako, da bi jo ja vsi videli. Kako potem vejo?

Iz furbca sem v slovarju preverila besedo prva menstruacija. Razumela sem, da »prva« pomeni, da pride prvič, ne pa čisto točno, kaj pomeni druga beseda – »menstruacija«. Pisalo je, da je tujka, ki izvira iz latinske besede za mesec, in da ji po domače lahko rečeš tudi mesečno perilo. No, »mesec« pa lahko pomeni luna ali pa to, da jo dobiš enkrat na mesec. Kaj ima luna veze s tem, da začneš krvavet med nogami, tega pa res ne razumem. Brez veze.

Midoriko

Ko smo hodile vštric, sem opazila, da je Midoriko čisto malo manjša od mene, medtem ko so bile njene noge neprimerljivo daljše, njen trup pa krajši od

mojega. »A tako torej zgledate današnje najstnice?« sem jo ogovorila, ona pa je samo nejevoljno zavila z očmi, prikimala in začela namenoma zaostajati za nama z Makiko. Stara rjava potovalka, ki jo je v svojih koščenih rokah nosila Makiko, se mi je zdela pretežka zanjo, zato sem ji ponudila, da ji jo pomagam nesti. Večkrat sem ji jo že hotela vzeti, a se je vedno znova trmasto branila, da je okej, in je ni hotela dati iz rok.

Kolikor vem, je bila Makiko v Tokiu tretjič. Medtem ko se je brez miru ozirala okrog sebe, je neprestano navdušeno komentirala, češ, »kakšna gužva« ali pa »kako ogromna postaja« ali pa »v Tokiu imajo vse puncice tako luštne obrazke«. Vsakič, ko se je skoraj zaletela v koga, ki ji je prišel naproti, se je opravičila z glasnim »pardon«. Medtem ko sem pogledovala, če nama Midoriko sledi, sem ji na kratko odgovarjala. Ampak tisto, kar me je povsem uročilo in o čemer nisem mogla nehati razmišljati, je bilo, kako drugačna je.

Makiko se je postarala.

Jasno je, da smo z leti vsi videti starejši, ampak Makiko se je tako postarala, da bi verjela, če bi mi kdo rekel, da jih ima petdeset, pa čeprav jih bo letos dopolnila šele štirideset.

Nikoli ni bila zaobljena, ampak v primerjavi z Makiko, ki sem jo poznala, so bili zdaj njeni boki, roke in noge neprimerljivo bolj koščeni. Mogoče so tak vtis dajala njena oblačila. Makiko je nosila majico, ki bi jo lahko videl tudi na puncici v dvajsetih, in popolnoma oprijete kavbojke z nizkim pasom, prav tako primernejše za mlajše ženske. Obuta je bila v roza natikače

z vsaj petcentimetrsko peto. Bila je kot tiste ženske, ki si jih videval na ulicah, tiste, ki od zadaj izgledajo mlade, ko se obrnejo, pa te njihov videz popolnoma šokira.

Ampak tudi če sem odmisllila razliko med njenimi leti in oblačili, sta bila njena telo in obraz vsaj še enkrat drobnejša kot prej, pa tudi bolj bleda je bila. Njeni porumeneli umetni zobje so še bolj izstopali, zaradi srebrnih vsadkov pa so njene dlesni izgledale črne. Njena trajna je spustila in lasje so bili popolnoma sprani. Postali so tako redki, da se ji je videlo celo lasišče in se zaradi potu svetilo v soncu. Puder, ki ga je imela na obrazu, se ni ujema z barvo njene polti, in gube, v katere je zarisal bele črte, so bile še izrazitejše. Vsakič, ko se je zasmejala, so žile na njenem vratu tako močno izstopile, da bi jih skoraj lahko prijela. Njene veke so bile globoko povešene.

Nisem si mogla kaj, da me ne bi spomnila na najino mamo. Ji je z leti postajala čedalje bolj podobna? Ali pa se mi je tako samo zdelo, ker so se tudi v Makikinem telesu že začele dogajati podobne spremembe? Hotela sem jo vprašati, če se počuti dobro. Če hodi na preglede k zdravniku. Ker pa je verjetno enako skrbelo tudi njo, sem se odločila, da teme rajši ne načenjam. Kljub mojim skrbem je bila moja sestra polna energije. Zdelo se je, da se je že čisto navadila na molčečo hčerko, in čeprav jo je Midoriko ignorirala, nama je še vedno veselo razlagala o raznih nepomembnih rečeh.

»Makichan, koliko dopusta si dobila?«

»Tri dni, vključno z današnjim.«

»To pa ni veliko.«

»Danes prespiva, jutri prespiva, pojutrišnjem greva nazaj in zvečer že delam.«

»Imate zadnje čase veliko prometa? Kako gre?«

»Tak dolgčas je!« je zastokala Makiko z nejevoljnim obrazom. »Veš koliko lokalov v okolici je že propadlo.«

Makiko je delala kot hostesa, ampak ta beseda lahko pomeni marsikaj – dobrega in slabega. V Osaki je obstajala zelo jasna hierarhija med vsemi neštetimi četrtmi, ki so zaživele ponoči. Že sama lokacija ti je povedala, kakšni ljudje zahajajo v lokal, kakšne punce delajo tam in kakšno vzdušje lahko pričakuješ.

Bar, v katerem je delala Makiko, je bil v Shobashiju – v četrti, v kateri smo delale z mamo in Makiko po našem nočnem pobegu k babi Komi, polni tesno nagnetenih, obledelih in dotrajanih stavb.

Navadni bari in pivnice, menze z ajdovimi rezanci, v katerih ješ kar stojе, kavarne ... Hotelom, ki sprejemajo stranke za nekaj ur, da potešijo svoje potrebe, zaradi njihovega propadajočega videza skoraj nisi mogel reči hoteli. Gostilnice z mesom na žaru so bile ozke in razpotegnjene kakor vagoni; tiste, ki so se specializirale za drobovino, so se utapljale v že kar smešno gostih oblakih dima. Zraven so stale lekarne s tablami, na katerih je z mastnimi črkami pisalo *STRAN S HEMOROIDI* in *PROTI KRONIČNI ZMRZLJIVOSTI*. Drug ob drugem so se stiskali najrazličnejši lokali: restavracije z jeguljimi jedmi poleg *telefonskih klubov*, posredovalnic telefonskih številkih lahkih punc; nepremičninske agencije poleg javnih

hiš. Igralnice pačinka s plapolajočimi zastavicami so se svetile v okrasnih lučkah. Vmes se je tu pa tam stisnilo kakšno graverstvo osebnih žigov, v katerih ni bilo nikoli nikogar na spregled. Četrť je bila ne glede na uro vedno zavita v mrak. Majhne, tesne videoigralnice so zmeraj vzbujale srh.

Poleg ljudi, ki so vstopali in izstopali iz lokalov, in tistih, ki so hodili gor in dol po ulici, si vedno opazil tudi sključene in mirujoče postave pred telefonskimi govorilnicami, pa zrele ženske, ki so imele že čez šestdeset let, a so na ulicah ponujale zasebni nastop za dva tisoč jenov. Tudi brezdomcev in pijancev ni manjkalo; na ulici si lahko videl res vse sorte ljudi. Dobra plat naše četrti je bila, da je bila prijazna do svojih obiskovalcev in polna življenja, čeprav je bila na prvi pogled zakotna luknja. In v enem od njenih barov, v drugem nadstropju poslovne stavbe, iz katere so od sončnega zahoda do vzhoda glasno odmevale karaoke, je od sedmih zvečer do polnoči delala Makiko.

V baru je bilo nekaj sedežev za točilnim pultom in del, ki so mu rekli separé, čeprav je šlo samo za prostor, obdan z nekaj sedežnimi garniturami. Prostora je bilo za petnajst ljudi, in če je vsak od njih porabil deset tisoč jenov, je bil to za lokal že velik zaslužek. Med hostesami je veljal tihi dogovor, da strankam višajo zapitek tako, da na njihov račun naročajo tudi zase. Ker bi bilo za posel slabo, če bi se s poceni alkoholnimi pijačami napile skupaj z gosti, je bilo zanje priporočljivo, da si naročajo *oolong* čaj, od katerega se niso mogle opiti, ne glede na to, koliko so ga popile. Ena majhna pločevin-ka čaja je stala tristo jenov. Da so privarčevale nekaj

jenov, so v baru same skuhale čaj, ga ohladile, potem pa ga natočenega v pločevinke pravega *oolong* čaja nesle gostom pod pretvezo, da so jih ravnokar odprle v kuhinji. Ko so bili njihovi trebuhu polni tekočine, je prišel čas za naročilo hrane. Stregle so na primer pečene klobasice in japonske omlete, pa tudi sardine v olju in ocvrtega piščanca. Bolj kot prigrizki ob pijači so bili to že manjši obroki. Hostese so z vzkliki »joj, kako sem lačna!« naprosile stranko, naj zanje kaj naročijo. Sledile so karaoke. Vsaka pesem je stala sto jenov, in ker kovanec na kovanec da bankovec, so pele vse hostese, ne glede na to, koliko so bile stare in če so sploh rade pele oziroma imele posluh – pele so pač, kar so znale zapeti. Ampak čeprav so pele, dokler niso ostale brez glasu in dokler se jim telesa niso napihnila od tekočine in soli, jim nikoli ni uspelo, da bi njihove stranke v baru pustile kaj več kot pet tisočakov na osebo.

Lastnica bara, v katerem je delala Makiko, je bila dobrovoljna gospa manjše okrogle postave, stara okoli petinpetdeset let. Srečala sem jo enkrat samkrat. Lase je imela visoko na temenu spete v tesno figo, in ker so bili bolj rumeni kot pa blond, nisem bila prepričana, če ima pobarvane ali samo posvetljene s peroksidom. Na prvem službenem razgovoru je med svojimi kratkimi, debelimi prsti držala kratko cigareto znamke Hope in Makiko nagovorila z naslednjimi besedami:

»A poznaš Chanel?«

»Ja, poznam. Modna znamka, ne?« je odgovorila Makiko.

»To je to,« je odvrnila lastnica in skozi nos puhnila dim. »Lej tistole – je fajn, a ne?«

Z brado je pomignila proti steni, na kateri sta bila v plastičnem okvirju kot kakšen poster izobešena dva Chanelova šala. Razsvetljeval ga je rumenkast snop reflektorja.

»Nora sem na Chanel,« je dodala, smehljaje se s priprtimi očmi.

»Aha, zato se ta bar imenuje Chanel?« je med opazovanjem šalov na steni vprašala Makiko.

»Za prmej,« je odgovorila lastnica. »Chanel so sanje vsake ženske. Eleganten je. Pa tudi drag. Poglej moje uhane.« Nagnila je glavo in Makiko na hitro pokazala svoje uho. Makiko je kljub medli svetlobi razbrala prepoznavni Chanelov logo, vrezan v zamolklo zlato kroglico obrabljene uhana.

Chanel je bil povsod: na brisači ob umivalniku, na debelih kartonastih podstavkih za kozarce, na nalepkah na steklenih vratih telefonske govornice, ki je stala v lokalu, na vizitkah, predpražniku in celo na vseh skodelicah – vsa notranjost lokala je bila prekrita s Chanelovim logotipom. Lastnica je vse te izdelke imenovala super kopije, saj so bili čisto vsi ponarejeni. Od uličnih prodajalcev v četrtih Tsuruhashi in Minami jih je skrbno in z veliko pozornostjo odkupovala vrsto let. Kopije so bile tako slabe, da je še Makiko, ki ni vedela ničesar o Chanelu, takoj videla, da so ponaredki. A to ni spremenilo dejstva, da je lastnica s predanostjo brez primere izdelke še naprej zbirala in večala svojo zbirko. Lasna sponka in uhani, ki jih je nosila čisto vsak dan, brez izjeme, so bili eni izmed redkih originalov. Te naj bi si kupila za srečo ob odprtju lokala. Bolj kot sam Chanel naj bi v resnici oboževala zven imena in

močen vtis, ki ga je naredil Chanelov logo. Makiko jo je večkrat slišala, da je kakšni punc, zaposleni v lokalu, na vprašanje, iz katere države prihaja Coco Chanel, odgovorila, da iz Amerike. Lastnica je bila prepričana, da so v glavnem vsi belci Američani.

»Se lastnica dobro drži?« sem vprašala.

»Se, se,« je rekla Makiko. »Ampak lokal je pa druga zgodba.«

Na postajo Minowa, ki je bila najbližja mojemu stanovanju, smo prispele nekaj čez drugo popoldne. Po poti smo v menzi v stoje pojedle vsaka porcijo ajdovih rezancev po dvesto deset jenov, potem pa smo se med spremljanjem oglušujočega petja škržatov, ki so se oglašali s tako močjo, da so preglasili čisto vse ostale zvoke, odpravile na desetminutno pot do doma.

»A si šla od doma samo zato, da si naju prišla iskat?«

»Ne, ne, imela sem še druge opravke. Takoj na drugi strani tega klanca živim.«

»No, pa saj hodit ni švoh. Vsaj pretegneš se.«

Na začetku sva še lahko klepetali in se smejali, postopoma pa sva zaradi nevzdržne vročine potihnili. Neprestano žaganje škržatov nam je paralo ušesa in pripeka nam je žgala obraze. Strešniki, listi obcestnih dreves in pokrovi jaškov na tleh so vase srkali belo svetlobo poletja. Vse se je tako bleščalo, da se mi je zdelo, da bom kar oslepela. Ko smo prispele do mojega bloka, smo se kopale v znoju.

»No, pa smo.«

Makiko je globoko zavzdihnila, medtem ko je Midoriko počepnila ob okrasnih loncih pred vhodom in

se z obrazom približala listom neznanih rastlin. Potem je iz opasne torbice potegnila blokec in vanj zapisala: *Od koga je to?* Njena pisava je bila neverjetno izrazita in močno vtisnjena v papir. Zdelo se mi je, kot da gledam ogromne debele črke, vrezane v steno. Spomnila sem se na čas, ko je bila Midoriko še dojenček, in zdelo se mi je neverjetno, da je tisto malo bitje, ki ni znalo drugega kot dihati, naenkrat začelo samo opravljati potrebo, jesti in pisati.

»Ne vem, od koga je, ampak sigurno je od nekoga. Moje stanovanje je v prvem nadstropju. Tistole okno. Vrata so levo na vrhu tega stopnišča.«

Druga za drugo smo se povzpele po železnih stopnicah, ki so bile na več mestih že zarjavele.

»Malo je tesno, ampak dobrodošli.«

»Kako imaš lepo!« se je navduševala Makiko, potem ko si je v predsobi sezula natikače in se nagnila noter. »Pa kako se moraš imet fajn sama! Ti kar zavidam. Grem kar naprej.«

Midoriko nama je brez besed sledila in se postavila v najbolj oddaljen kot. V stanovanju s kuhinjo, veliko sedem kvadratov, ki se je nadaljevala v sobo, veliko deset kvadratov, sem živela že od svojega prihoda v Tokio. Minevalo je deset let.

»Še tepih imaš. Kaj pa je spod? Dile ali kaj?«

»Ne, ne, tatami. Ampak je bil star že takrat, ko sem se vselila, zato sem ga prekrila.«

S hrptom roke sem si obrisala pot, ki mi je naenkrat stopil na čelo, in prižgala klimo, nastavljeno na dvaindvajset stopinj. Potem sem sestavila zložljivo mizico, ki sem jo imela naslonjeno na steno, in nanjo

položila set treh steklenih kozarcev, ki sem jih prav za to priložnost kupila v bližnjem *fensi šopu*. Poslikani so bili z majhnimi svetlo vijoličnimi grozdi. Iz hladilnika sem prinesla ohlajen ječmenov čaj in ga nalila vsem trem. Makiko in Midoriko sta v glasnih požirkih na dušek izpraznili svoja kozarca.

Ob vzkliku, da je končno spet oživila, se je Makiko naslonila nazaj. Zgrabila sem sedalno vrečo, ki je čemela v kotu sobe, in ji jo podala. Midoriko je odložila svoj nahrbtnik v kot, spet vstala in si začela radovedno ogledovati sobo. V moji mali, pusti sobici je bilo zelo malo pohištva in tisto, kar jo je očitno najbolj zanimalo, so bile moje knjižne police.

»Koliko knjig imaš!« je vskočila Makiko.

»Pa spet ne toliko.«

»Ja, no, lej, tale stena je polna knjig. Koliko jih je?«

»Nikoli jih nisem štela, ampak sigurno jih ni toliko.

Eno normalno število, no.«

Makiko, ki ni brala, se je lahko zdelo, da jih imam veliko, v resnici pa jih ni bilo ne vem koliko.

»A tako?«

»Tako.«

»Tudi sestre smo si lahko različne. Mene knjige sploh ne zanimajo. Ampak Midoriko je pa nora nanje. Tudi šolske ure japonščine ima rada, a ne, Midoriko?«

Midoriko ni odgovorila; pogled je prilepila na knjižne police in prebirala naslove knjig.

»Ej, vem, da smo šele prišle, ampak a bi se lahko stuširala?« je vprašala Makiko, medtem ko si je s prsti pometala lase z lic.

»Veš da, kar skoz tista vrata na levi. Stranišče je ločeno.«

Medtem ko se je Makiko tuširala, je Midoriko ves čas strmela v knjižne police. Njen hrbet je bil čisto premočen, da je njena temno modra majica izgledala črna. Vprašala sem jo, če bi se rada preoblekla. Po kratkem premisleku je odkimala.

Ko sem gledala Midoriko v hrbet in nekje v ozadju slišala šumenje vode iz kopalnice, se mi je naenkrat zazdelo, da je vzdušje v mojem stanovanju drugačno kot ponavadi, čeprav se v njem ne bi smelo spremeniti čisto nič. Bilo je prav čudno – kot da bi ti nekdo v okvirju skrivaj zamenjal sliko, ki si jo imel že od nek-daj. Medtem ko sem pila svoj ječmenov čaj, sem se spraševala, od kod ta občutek.

Makiko se je prikazala v majici z raztegnjenim ovratnikom in razvlečenih hlačah in povedala, da si je izposodila mojo brisačo. Medtem ko si je brisala lase, je komentirala, kako dober je pritisk v mojem tušu. Njen obraz je bil zdaj popolnoma brez ličil, ki so ga prekrivala prej. Nekoliko sem si oddahnila, saj je kazalo, da moj prvi vtis o njenem videzu navsezadnje le ni bil pravilen. Najbrž sploh ni bila tako suha, kot se mi je zdela najprej. Najverjetneje se je samo predebelo namazala s pudrom, ki se ni ujema z njenim tenom, in je bila zato čudna v obraz. Če sem dobro pomislila, je bilo možno tudi, da sem preburno reagirala, ker je tako dolgo nisem videla. Ali pa so se moje oči samo navadile nanjo: začelo se mi je dozdevati, da izgleda točno tako, kot bi nekdo njenih let. Tako sem se končno uspela vsaj malo pomiriti.

»Kam lahko obesim tole? Na balkon?«

»Nimam balkona.«

»Resno?« je vprašala Makiko s takim presenečenjem, da naju je pogledala tudi Midoriko. »Kakšno stanovanje pa nima balkona?«

»Tako, kot je moje,« sem se zasmejala. »Če odpreš okno, boš videla ograjo. Pazi, da ne padeš čez.«

»Kje pa potem sušiš perilo?«

»Zgoraj na strehi. Greš pogledat? Potem ko se malo ohladi.«

Makiko je v odgovor zamrmrala nekaj nedoločnega, pograbila daljinec, prižgala teve in menjavala programe. Po kuharskih in promocijskih oddajah ter razvedrilnih programih se je vzdušje na zaslonu nena doma spremenilo in čutiti je bilo, da se je zgodilo nekaj groznega. Poročevalka, ki je v roki stiskala mikrofona, je strmela v nas in razburjeno govorila z resnim obrazom. V ozadju se je videlo stanovanjsko naselje, pa rešilec, policijski avto in nekakšna plastična ponjava.

»Kaj se je zgodilo, si kaj slišala?« je vprašala Makiko.

»Ne vem, ne, nič.«

Zjutraj je v okrožju Suginami moški večkrat zabol študentko v bližini njenega doma. Zabodena je bila v obraz, vrat, prsni koš in trebuh, torej povsod po telesu. Poročevalka je dodala, da dekle trenutno oskrbujejo v bolnici, a se ji je srce ustavilo, pljuča pa so ji nehala delovati, zato je v kritičnem stanju. Razložila je, da se je dobro uro po incidentu na bližnji policijski postaji zglasil moški v dvajsetih letih, ki naj bi vedel več, zato ga trenutno zaslišujejo. Med oddajo sta bila v levem zgornjem kotu na veliko prikazana fotografija

in ime zabodene študentke. »Tamle so vidne še sveže sledi krvi,« je razburjeno povedala poročevalka, ki se je vsake toliko ozrla. V ozadju smo videli rumen trak, ki je omejeval dostop na območje, in nekaj opazovalcev, ki so slikali s svojimi mobiteli.

»Boga punca,« je zašepetala Makiko. »A se ni pred kratkim že zgodilo nekaj takega?«

»Se je, ja,« sem pritrdila.

Pred dvema tednoma so v smetnjaku v parku Gyoen v tokijskem Shinjukuju odkrili nekaj, kar je izgledalo kot del ženskega telesa. Izkazalo se je, da gre za sedemdesetletno žensko, ki je bila pogrešana že več mesecev. Nedolgo zatem so aretirali devetnajstletnega brezposelnega moškega, ki je živel v bližini. Starka je dlje časa živela sama v starejši stanovanjski stavbi, bližnjih sorodnikov ni imela. V medijih so skušali na vse mogoče načine odkriti, kako je bila povezana z moškim in kakšen bi lahko bil njegov motiv.

»A niso umorili ene babice? Eden jo je razkosal.«

»Prav imaš, ja, razkosano so jo našli v smetnjaku v Gyoenu.«

»Kaj je Gyoen?«

»En tak velik park.«

»A ni bil kriv en mlad fant?« je rekla Makiko z namrščenim obrazom. »Ona je bila pa stara ene sedemdeset let? A ni tako? Ali je bila še starejša?« je še vprašala, potem pa pomislila. »Čakaj, čakaj. A ni bila babi Komi stara sedemdeset, ko je umrla?«

Makiko je spustila zvok, kot da bi z besedami presenetila samo sebe, in na široko odprla oči.

»Ampak čakaj, a ni bila tista tudi posiljena?«

»Mislim, da je bila, ja.«

»Grozljivo. Sploh ne morem verjet. To bi bila lahko babi Komi. A si predstavljaš?«

Enakih let kot babi Komi. Ponavadi na tak incident pozabiš v eni uri, ampak Makikina ugotovitev, da je bila žrtev stara toliko kot najina babica, mi še lep čas ni šla iz glave. Babi Komi. Ko je umrla, je bila po vseh merilih že starka. Bila je stara, ko so ji odkrili raka in je bila hospitalizirana, ampak tudi ko je bila še povsem zdrava, je bila po vseh merilih že popolna starka. V mojem spominu je babi Komi od začetka do konca obstajala samo kot babica. Na njej ni bilo nič takega, da bi jo lahko dojemal kot spolno bitje, niti pomisliti nisi mogel na to. Starka. Babica pač. Seveda nisem vedela, kako je bilo s tem pri umorjeni sedemdesetletnici – saj mogoče starost nima nobene zveze s posameznikovim poželenjem. Vedela sem, da umorjenka in babi Komi seveda nista ista oseba, a je njuna starost postala njuna skupna točka, ki si je nisem mogla izbiti iz glave in zaradi katere sem posilstvo povezala še z babi Komi.

Da dočakaš sedemdeset let, potem pa te posili in umori moški, ki bi lahko bil tvoj vnuk. Verjetno si žrtev ni mogla niti misliti, da bo tako končala, in tudi v trenutku, ko se je vse odvijalo, najbrž ni popolnoma doumela, kaj se ji dogaja. Napovedovalka se je z žalostnim izrazom na obrazu poslovila in program se je končal. Zavrtelo se je nekaj reklam, tem je sledila ponovitev TV-nadaljevanke.

Junchan mi je čist navdušena povedala, da je stalno narobe uporabljala vložke. Okej, lažem, ni bila čist

navdušena. Sama sicer ne razumem čist dobr, ampak vložek ima na eni strani lepilo in to stran je Junchan vedno nalepila nase. Ni vedela, da to ni prav. Vložek seveda ni dobro vpiljal, kri se ni vpijala vanj, zato je imela vedno težave. Najbrž zelo boli, če si stran z lepilom nalimaš tja. So vložki res tako komplicirani, da ne veš, kako jih prav nalepit?

Ko sem ji povedala, da še nikoli nisem videla vložka, mi je rekla, da jih ima doma cel kup in da mi ga lahko pokaže, zato sem šla danes po šoli k njej. Polica na stranišču je bila polna vložkov, debelih ko Pampers plenice. Pri nas doma jih nimamo. Sicer mi je bilo čudno, ampak sem vseeno zlezla na školjko, da bi videla, kakšne vse imajo. No, in sem videla, da obstaja res ogromno vrst vložkov, večina pa je bila polepljenih z nalepkami za znižano ceno. Junchan mi je povedala, da menstruacijo dobiš, ker jajčece ni bilo oplojeno, in to, kar pride ven skupaj s krvjo, je kot ena taka blazinica za jajčece, ki je tam za primer, da bi bilo oplojeno. Saj ne moreš verjet, kaj je naredila Junchan! Mislila je, da je to neoplojeno jajčece v krvi, zato je prejšnji mesec raztrgala svoj uporabljen vložek. Noro. In kaj si našla? sem jo zgrožena vprašala. Pa ji sploh ni bilo nerodno govorit o tem. Rekla je, da je bil vložek poln majhnih kroglic, ki so se napolnile s krvjo in nabrekli. Ko sem jo vprašala, če so zgledale ko ikre, mi je rekla, da so bile take ko njihove mini verzije. Zato se mi v bistvu zdi, da jajčec ni našla.

Midoriko

Ravno sem šla v kuhinjo in zavrela vodo v visokem loncu, da bi skuhalo še ječmenovega čaja, ko se je ob meni pojavila Midoriko in mi pomolila svoj blokec.

Raziskovat grem.

»Kako to misliš?«

Sprehod.

»Okej, samo vprašaj Makiko, če ti dovoli.«

Midoriko je skomignila z rameni in potihem izdihnila skozi nos.

»Makichan, a gre Midoriko lahko na sprehod?«

»Lahko, ampak a si si zapomnila, kako se pride do bloka? Se ne boš zgubila?« je iz sobe odgovorila Makiko.

Samo malo bom šla naokrog.

»Zakaj bi hodila ven v tej vročini?«

Raziskovat grem.

»Okej, no, ampak za vsak slučaj vzemi s sabo moj mobilni. Aja, zraven tistega supermarketa, ki smo ga videle na poti, je knjigarna. Zraven je *fensi šop* – a se še reče tako? – trgovina z drobnim blagom pač, ki ima tudi pisarniški material pa take stvari, mogoče greš lahko pogledat tja. Če boš danes preveč na soncu, boš rdeča ko kuhan rak. Aja, še glede klicev. Če pritisneš na tale gumb, boš takoj dobila Makiko,« sem ji razložila. Midoriko je pokimala v odgovor.

»Če te ogovori kakšen čudak, samo teči stran in naju takoj pokliči. In pridi čim prej nazaj.«

V trenutku, ko so se za Midoriko zaloputnila vhodna vrata, sem začutila, da je stanovanje postalo neka-ko tišje, čeprav punca v tem času ni spregovorila niti besede. Slišali so se njeni koraki po železnih stopnicah.

Kot da bi čakala na ta trenutek, se je Makiko takoj, ko se je zvok oddaljil in potihnil, dvignila, presedla in ugasnila teve.

»Sem ti rekla – taka je zadnje čase.«

»Res je vztrajna,« sem rekla z občudovanjem. »Že pol leta! Ampak v šoli je pa taka kot zmerom, ali kaj?«

»Ja. Na koncu semestra, pred počitnicami, sem govorila z njeno razredničarko. Z učitelji in sošolci nima nobenih težav. Vprašala me je, če naj ji kaj reče, ampak Midoriko to sigurno ne bi bilo vseč, zato sem ji rekla samo, da bom še videla, kako bo.«

»Razumem, ja.«

»Le po kom je tako trmasta ...«

»Mislim, da ti vseeno nikoli nisi bila taka.«

»Hmm, misliš? Upala sem, da bo govorila vsaj s tabo, pa tudi tebi piše v blokec.«

K sebi je povlekla svojo potovalko, jo odprla in iz nje potegnila A4-kuverto.

»No, pustiva to,« je rekla Makiko in se odkašljala.

»Tole poglej, Natsu. O tem sem ti govorila po telefonu.«

Iz precej zajetne kuverte je previdno potegnila kup brošur in jih položila na mizo. Spogledali sva se in še isti hip sem se spomnila, zakaj je prišla v Tokio. Z rokami se je uprla ob brošure in se vzravnila; mizica je zaškripala.